

«Οι Παρακλητικοί Κανόνες προς την Υπεραγία Θεοτόκο»

Η ζωή μας εξελίσσεται μέσα σε δυσκολίες, προβλήματα και ασθένειες. Το μόνο σταθερό σημείο στο οποίο μπορούμε να στηριχτούμε είναι η πίστη μας στο Χριστό και η ελπίδα μας στην Παναγία Μητέρα Του. Η σχέση κάθε ανθρώπου με την Παναγία είναι ιδιαίτερα συναισθηματική και μεταφράζεται σε ελπίδα και αισιοδοξία, αλλά και κυρίως βιώνεται στη ζωή ως μία εσωτερική δύναμη που συγκρατεί όλον τον άνθρωπο.

Γνωρίζουμε πως ανθρωπίνως χωρίς την Παναγία δεν μπορούμε να πλησιάσουμε την σωτηρία μας που είναι ο Χριστός. Κάθε χριστιανός έχει στην καρδιά του το πρόσωπό Της. Μέσα στο βάθος της ψυχής μας ο καθένας έχει πάντοτε αναμμένο ένα καντήλι στη χάρη Της. Ένα καντήλι για να φωτίζει τα βάσανα, τις αγωνίες, τις αναποδιές, τις πληγές και τα δάκρυα της καρδιάς μας. Ένα φωτεινό πρόσωπο που η αγάπη του για μας δίνει στον καθένα μας δύναμη, γαληνεύει την ψυχή μας και καθαρίζει το μυαλό μας. Ένα ιερό και μοναδικό πρόσωπο που πρεσβεύει για τον κάθε χριστιανό, αλλά και για όλους τους ανθρώπους και ζητάει από την ψυχή την ορθή πίστη, από την γλώσσα την αλήθεια και από το σώμα την σωφροσύνη. Τον Δεκαπενταύγουστο το καντήλι αυτό ανάβει καθημερινά από τους δύο Παρακλητικούς Κανόνες, το φως των οποίων λάμπει και πλημμυρίζει με ζωή την ημέρα της εορτής της Κοιμήσεως της Υπεραγίας Θεοτόκου.

Με τους Παρακλητικούς Κανόνες παρακαλούμε την Παναγία για όλες τις ανάγκες της ψυχής και του σώματός μας, για τον καιρό των πειρασμών, για τις προσβολές των παθών, για τους κινδύνους και τα δεινά, για τις ασθένειες και τις θλίψεις, για τις ευεργεσίες και τις δωρεές και κυρίως για τη σωτηρία της ψυχής μας. Επίσης, την τιμούμε και την δοξολογούμε επειδή Αυτή είναι η μόνη ελπίδα, το όπλο της σωτηρίας, η πηγή του ελέους, η άμεση και δυνατή βοηθός μας, η βρύση των απείρων

θαυμάτων και σ' Αυτήν παρακαλούμε να πρεσβεύει για μας επειδή είναι η αληθινή Θεοτόκος, η Μητέρα-Παρθένος, η Παναγία, η Πανάχραντη.

Οι Παρακλητικοί Κανόνες διακρίνονται σε Μεγάλο και Μικρό, και η διαφορά αυτή οφείλεται στο μέγεθος του κανόνα. Ο Μικρός έχει γραφεί από κάποιο Θεοφάνη ή Θεοστήρικτο μοναχό, που, σύμφωνα με τον καθηγητή Τωμαδάκη, είναι το ίδιο πρόσωπο που ως λαϊκός ονομαζόταν Θεοφάνης και έγινε μοναχός με το όνομα Θεοστήρικτος. Ο χρόνος συγγραφής του Μικρού Παρακλητικού Κανόνα είναι ασαφής.

Ο Μεγάλος Παρακλητικός Κανόνας γράφηκε τον 13ο αιώνα από τον Θεόδωρο Β' Δούκα του Λασκάρους, αυτοκράτορα της Νικαίας. Ο Θεόδωρος ήταν προικισμένος υμνογράφος και συνθέτης πολλών κανόνων και ύμνων. Ήταν φιλάσθετος, δοκιμαζόταν από ασθένεια ψυχική και σωματική, η οποία τον έστειλε στον θάνατο σε ηλικία 36 ετών. Γι' αυτό και μέσα στον Κανόνα αναφέρει την Παναγία ως ιατρό ασθενειών, θλίψεων και δοκιμασιών, επειδή φαίνεται ότι για κάποιο διάστημα, με τη βοήθεια της Παναγίας, η ασθένειά του παρουσίασε ύφεση.

Ο όρος Παράκληση σημαίνει την ευγενική και ικετευτική κλήση για βοήθεια, εξυπηρέτηση, χάρη, συνδρομή και μ' αυτή τη σημασία τη χρησιμοποιούν οι συγγραφείς απευθυνόμενοι στο πρόσωπο της Παναγίας και ικετεύοντάς την να τους χαρίσει την απαλλαγή των αμαρτιών και την υγεία του σώματος.

Ιδιαίτερα, όμως, στην περίπτωση του Μεγάλου Κανόνα, όταν ο Θεόδωρος Λάσκαρις συγγράφει, υπάρχει και μία άλλη χρήση του όρου «παράκληση» στο χώρο της Εκκλησίας εκείνη την εποχή, σύμφωνα με τον καθηγητή Θεοχάρη Προβατάκη. Σήμαινε το ειδικό γεύμα που προσφερόταν για διάφορα αξιοσημείωτα γεγονότα στις τοπικές κοινότητες, όπως γέννηση, βάπτισμα, ξενιτεμός, θάνατος, ιδιαίτερα όταν αυτά τα γεγονότα συνέπιπταν σε ημέρες νηστείας. Σε τέτοιες περιπτώσεις η νηστεία διακοπτόταν προσωρινώς και αυτό το ειδικό γεύμα ονομαζόταν «παράκληση». Ακόμα και σήμερα στα μοναστήρια του Αγίου Όρους τηρείται αυτή η παράδοση όταν στις πανηγύρεις που συμπιπτουν μέσα στις Σαρακοστές, στη κοινή τράπεζα καταλύουν λάδι και ψάρι.

Ας παρακαλέσουμε κι εμείς την Παναγία, ιδιαίτερα αυτήν την περίοδο του Δεκαπενταυγούστου που προετοιμαζόμαστε να εορτάσουμε την Κοίμησή Της, να γίνει στη ζωή μας η σωτηρία μας, η πηγή του ελέους μας, η θύρα της μετανοίας μας, ο πύργος της ασφαλείας μας, η προστασία μας, το λιμάνι μας, η χαρά της καρδιάς μας, η θεραπεία των ασθενειών της ψυχής και του σώματός μας, η παρηγοριά των θλίψεών μας. Ας μας αξιώσει με τις πρεσβείες της να χαρούμε την πνευματική μας ζωή και να αξιωθούμε της Βασιλείας των Ουρανών. Κι ας αναφωνήσουμε μαζί με τον υμνογράφο:

«Παναγία Παρθένε επάκουσον της φωνής
του αχρείου ικέτου σου στεναγμούς της καρδιάς
προσφέρειν σοι αενάως ευόδωσον Παρθένε»

Αρχιμ. Ειρηναίου Λαφτσή
Δεκαπενταύγουστος 2017

Βιβλιογραφία

Μικρός και Μεγάλος Παρακλητικός Κανόνας
Ηθική Εγκυκλοπαιδεία, τόμος 10.